



Piše: Igor Isailović

# Poreklo imovine

*Najveća tabu tema u postkomunističkim zemljama jeste tema „prvog miliona“ tj. tema analiza porekla imovine. Srbija nije izuzetak. Naime, prvi stidljivi koraci u razvoju privatnog biznisa u Srbiji započeli su devedesetih godina u vreme međunarodnih sankcija, ratova, a neposredno nakon prelaska iz komunizma i nejasno definisane ideologije tj. nejasno definisanog socijalno-ekonomskog sistema. Sam početak značio je da su svi učesnici jednaki. jer komunizam (po definiciji) svakako nije značio klasnu podeljenost, a posebno ne mogućnost stvaranja krupnog kapitala u rukama jednog čoveka.*

Tadašnje prognoze ukazivale su da će nam do prvih milionera trebati decenija ili dve, ali klasna diferencijacija na izuzetno bogate i jako siromašne kod nas nije čekala ni dana. Naši privrednici su najblaže rečeno prespremno dočekali novu ideologiju i do prvih miliona došli vrlo brzo. Kako su godine prolazile, privrednici su bili sve spretniji i spretniji pa su se imperije uvećavale do tih granica da su prihodi kompanija samo pet privrednika jednaki ili zanemarljivo manji od prihoda državnog budžeta.

Sve ove godine, sve ove vlasti nisu ni pokušavale da institucionalno reše ovaj problem klasne diferencijacije na vrlo bogate i siromašne jer je nekom taj nivo anarhije očigledno odgovarao. Konačno, sva je prilika da će se Zakon o ispitivanju porekla imovine naći u skupštinskoj proceduri ove godine. Verovali ili ne, najveći pobornici zakona jesu upravo oni koji će teško dokazati poreklo svoje imovine, verovatno misleći da će princip „drž’te lopova“ biti način da se pravac ispitivanja preusmeri na nekog drugog.

Ispitavanje porekla imovine za našu mladu demokratiju imaće višestruki značaj.

- Termin „kontroverzni“, izveden od latinske reči *controversus*, veoma je odomaćen kod naših pismenih i svemudrih kvazinovinara, a služi da prikrije neznanje o temi o kojoj se piše ili da prikrije nedostatak činjenica o temi o kojoj se piše. S jedne strane to je normalno, jer kada bismo govorili samo o temama o kojima imamo saznanja verovatno bi nastao večiti tajac i dosada. Da se vratimo na temu posle ovog uvoda. Naime, nakon ispitivanja

porekla imovine u formalnom postupku sa jasnim pravilima i procedurama, jasno ćemo znati ko je kontroverzni privrednik, a ko je svoju imovinu stekao na legalan način. Dakle nakon utvrđivanja porekla imovine termin kontroverzni izgubiće na značaju, ali to sigurno neće značiti da će predstavnici sedme sile prestati da koriste ovaj termin jer se vremenom pokazao kao dobra floskula, a i lepo zvuči, latinska je reč (mada nije bitno kakvo je njegovo značenje).

- Utvrđivanje porekla imovine ne bi trebalo da bude postupak koji se odnosi samo na jedno lice ili jednu grupu ljudi, već bi trebalo da se odnosi na sve građane. Baza podataka i prvi izveštaj koji bi trebalo da bude predmet provere trebalo bi da budu prijave

***Dobar budžet, sa druge strane, znači bolja infrastruktura, jača vojska, bolji standard.***

(nalik onoj poreskoj o unakrsnom ispitivanju imovine i prihoda) koje bi podnosio svaki punoletni građanin ove zemlje. Predlog jeste da to upravo bude poreska prijava koja bi sadržala sve podatke koju je imala prijava o unakrsnom ispitivanju porekla imovine. Prva poreska prijava bila bi početna baza i nulto stanje u budućim proverama. Naravno, i ti podaci bili bi predmet unakrsnog ispitivanja imovine i prihoda. Siva zona je upravo toliko velika zato što se niko nikada nije bavio ovim pitanjem koje je veoma bitno za fiskalni sistem jedne zemlje. Italijanska agencija GDF i američka agencija ARS razvile su tako dobre sisteme kontrole da je siva zona svedena na statističku grešku. To su sistemi na koje bi trebalo da se ugledamo. Dakle drugi značaj ispitivanja porekla imovine bio bi finansijska

disciplina tj. značajno veći budžet, a znatno manja siva zona poslovanja.

- Dobar budžet, sa druge strane, znači bolja infrastruktura, jača vojska, bolji standard.
- Stopa kriminala i korupcije bila bi smanjena na nivo zemalja sa razvijenom demokratijom.

Sam postupak ispitivanja porekla imovine nije statičan već dinamičan tj. proces ispitivanja porekla imovine jeste nešto što bi država trebalo da konstantno sprovodi. U određenim zemljama, jedinstveni matični broj građana jeste ujedno i poreski identifikacioni broj fizičkog lica. Svaka uplata evidentira se po JMBG-u potrošača na kraju svakog meseca. Poreska uprava ima

pregled ukupnih troškova poreskih obveznika; naravno i svi prihodi se evidentiraju. Na kraju meseca poreskoj upravi neće biti teško da utvrdi razlike između prihoda i rashoda i upravo bi te razlike bile predmet kako određenih postupaka, tako i osnovice za oporezivanje.

Dakle, najavljeni zakon o ispitivanju porekla imovine sa jedne strane je obradovao one poreske obveznike koji svoje prihode plaćaju redovno i u punom iznosu, a uplašio one koji ne mogu da dokazu poreklo svoje imovine, a kojima su usta, sa druge strane, puna pravde i pravičnosti. ▢

Igor Isailović, advokat